

STATENS VEGVESEN ARENDAL KONTORSTED
Postboks 723 Stoa
4808 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kathrine Helen Sundeng, 33371182

Tillatelse til mudring og utfylling i Eidstjønn i Nissedal kommune

Vår konklusjon

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark gir Statens Vegvesen tillatelse, etter forurensningsregelverket, til å mudre inntil 385 m² sjøbunn med et masseuttak på inntil 160 m³, samt utfylling over et areal på 1300 m² av inntil 2500 m³ i Eidstjønn ved Tjønnefoss, gbnr. 600/1, 47/3 og 47/11 i Nissedal kommune.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 og 16 og vannressursloven § 11.

Tillatelsen er gitt på vilkår angitt i eget vedlegg, og er gyldig i to år fra dags dato.

Frister

- Varsle oppstart minimum en uke før arbeidene starter.
- Rapportere om utført arbeid innen seks uker etter at tiltaket omfattes av tillatelsen er fullført.

Vedtak om gebyr

Dere skal betale et gebyr på kr 44 300 (sats 6) for vår behandling av søknaden om tillatelse. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4.

Sakens bakgrunn

Søknaden

Statens Vegvesen søkte 25.06.2024 om tillatelse etter forurensningsregelverket til mudring og utfylling i Eidstjønn ved Tjønnefoss i Nissedal kommune. Tiltaket omfatter mudring med et masseuttak på 160 m³ og utfylling av 2500 m³ sprengstein sprengt i dagen. Tiltakene skal utføres innenfor et areal på 1300 m². Formålet med tiltaket er utbedring av Riksvei 41.

Mudrede masser er planlagt nyttiggjort i vegskulderen mot Eidstjønn. Det er lagt opp til å benytte siltgardin og turbiditetsmåler under gjennomføring.

Sjøbunnen i tiltaksområdet har blitt analysert for miljøgifter og metaller ved 3 stasjoner, og resultatene viste konsentrasjoner tilsvarende tilstandsklasse 1 og 2 («bakgrunn» og «god»), jf. klassifiseringssystem for sediment (M-608 | 2016 Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota).

Uttalelser fra andre instanser

Nissedal kommune har i brev av 9.8.2024 gitt dispensasjon etter plan- og bygningsloven til det omsøkte tiltaket.

Forhåndsvarsling og offentlig høring

Saken er forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften §§ 36-6 til 36-8. Frist for å gi uttalelse var 29.10.2024.

Vi mottok en uttalelse fra Naturvernforbundet i Vest-Telemark. De viser til hele veistrekningen for Riksvei 41 mellom Kristiansand og påpeker at prosjektet har store naturinngrep som omfatter inngrep i myr, vannfyllinger og fjellskjæringer. De foreslår alternative løsninger som å sprengre lenger inn mot øst og utvide broen, for å spare myr og unngå utfylling i vann, samt at elven kan renne naturlig,

Statens Vegvesen skriver at løsningen Naturvernforbundet foreslår vil medføre betydelige terrenginngrep i nord, og påvirke regulerte boligtomter øst for riksvegen. De skriver at inngrepet i terrenget i neste kurve i nord vil bli større enn det det er i dag for å klare å ivareta kravet til kurvatur. Videre at løsningen vil føre til utsprenging og masseoverskudd, noe som medføre større inngrep økt miljøbelastning. De viser til at utfyllingen i Eidstjønn er begrenset til et område der veggen allerede ligger på fylling. Valget av rør fremfor bru er basert på en totalvurdering, og det er gitt tillatelse etter Lakse- og innlandsfiskekloven til å erstatte brua med rør, som vil sikre gode forhold for fiskevandring. Utbedringen av veggen forbi Eidstjønn vil i liten grad påvirke myrområder, med kun mindre berøring av myrkant ved bekken øst for dagens bru.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren har delegert myndighet til å gi tillatelse til for utfylling og mudring i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra land (Miljødirektoratet rundskriv T-3/12).

Forurensningsmyndigheten kan gi tillatelse med vilkår til virksomhet som kan medføre forurensning, med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Når vi avgjør om vi skal gi tillatelse og fastsetter vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket opp mot de fordelene og ulempene tiltaket ellers vil medføre. Vi skal legge kravene i vannforskriften §§ 4 - 6 og naturmangfoldloven kapittel 2 til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelse etter forurensningsloven.

Statsforvalteren er myndighet etter vannressursloven § 11 som sier at langs vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Dispensasjon fra kravet i § 11 kan gis i enkeltsaker.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Vår begrunnelse

Vi legger vekt på at tiltak skal være forsvarlig med hensyn på forurensningssituasjonen, biologisk mangfold og miljøet ellers. Eventuelle negative konsekvenser for miljøet og naturverdier veier vi opp mot de fordelene tiltaket vil medføre.

Forurensning

Mudring og utfylling gir fare for spredning av partikler fra bunnsediment og utfyllingsmasser. På bakgrunn av dette setter vi krav om bruk av velfungerende siltgardin. For å kontrollere at siltgardinen fungerer etter hensikt stiller vi også krav om at det skal gjennomføres turbiditetsovervåking så lenge arbeidene pågår.

Dere søker om å benytte sprengsteinmasser fra sprenging i dagen. Sprengstein kan inneholde sprengstoffrester, plast (sprengtråd, fyllingsrør) (jf. vedlagt Faktaark M-1085 | 2018) og annet avfall som kan bli vasket ut i sjø ved utfylling. Vi stiller vilkår om at dere må etablere og følge opp rutiner for å hindre spredning av, og sikre opprydding av plastforurensning og annet avfall.

På bakgrunn av omfanget av utfyllingen anser vi at spredning av nitrogenforbindelser vil være begrenset til en eventuell kortvarig og lokal effekt.

Dere søker om å nyttiggjøre muddermassene som vekstmedium i kombinasjon med stedlige jord/vekstmasser for etablering av gress/eng mellom veien og Eidstjønn. Overskuddsmasser fra mudring er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a annet ledd. Næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg eller gjenvinnes, jf. forurensningsloven § 32 første ledd. Som gjenvinning regnes nyttiggjøring ved bruk av avfall som erstatning for materialer som ellers ville blitt brukt. Muddermassene må også ha egenskaper som gjør dem egnet til formålet. Vi vurderer omsøkt bruk av muddermassene til å være gjenvinning i form av nyttiggjøring i denne saken. Dersom massene ikke blir benyttet som omsøkt må dere levere massene til lovlig avfallsanlegg.

Naturmangfoldloven

Det er ikke registrert viktige naturtyper ved tiltaksområdet (kart.naturbase.no). Det er registret to enkeltobservasjoner av den rødlistede arten storskarv i Eidstjønn, og det er røye og ørret i innsjøen. Etter vår vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8 for å kunne ta beslutning i saken.

Utfyllingen vil føre til direkte arealbeslag av innsjøbunnen, men i et område som ikke innehar viktige naturtyper eller arter som trenger særskilt beskyttelse. Mudringen vil berøre ca 40m² av et 4 000 m² stort myrområde. Etter vår vurdering utgjør utfyllingen et mindre naturinngrep med lite negativt påvirkningsbidrag. Vi mener ulempene knyttet til inngrep i myrområdet er akseptable sett hen til samfunnsnyten.

Finstoff vil kunne spres ut av tiltaksområdet under tiltaket. Partikler fra sprengstein består av skarpe mineralske partikler som kan skade gjeller hos fisk, samt kunne påvirke bunndyr negativt. Vi vurderer de negative konsekvenser som følge av dette ivaretatt gjennom tillatelsens krav til siltgardin og stans av arbeider ved overskridelser av grenseverdier for turbiditet.

Støy og forstyrrelser kan påvirke fugl og fisk i området, men på grunn av tiltakets omfang og varighet forventer vi ikke vesentlig negativ påvirkning som følge av støy.

Med bakgrunn i tiltakets omfang, og vilkår om avbøtende tiltak vurderes det som lite sannsynlig at tiltaket vil øke den samlede belastningen på økosystemet i området i vesentlig grad, jf. naturmangfoldloven. § 10.

Tiltak i sjø er som regel ikke tillatt i perioden 15. mai til 15. september av hensyn til friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor. Vi finner ikke grunn til å avvike fra dette i denne saken og setter vilkår om tidsbegrensing av anleggsarbeidet.

Etter vår vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Før- varprinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltakene volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakenes og skadens karakter, jf. naturmangfoldloven § 11. Prinsippet ivaretas ved at tiltakene tillates gjennomført med vilkår om avbøtende tiltak som tiltakshaver må bekoste.

Det skal benyttes miljøforsvarlige teknikker for å unngå og begrense skade på naturmangfoldet. Vi stiller krav om siltgardin og turbiditetsmåling, jf. naturmangfoldloven § 12. Det skal også tas særlig hensyn til andre forhold som kan virke spredningsreducerende, herunder vurdering av strøm og værforhold.

Vannressursloven

Tiltaket berører kantvegetasjonen i området. I henhold til vannressursloven §11 skal det «opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr». Kantsoner med naturlig vegetasjon forebygger avrenning av næringsalter, er viktige for vannlevende organismer i form av skygge og næring, og fungerer som viltkorridorer samt skjul og levested for fugler og dyr. Parkliknende strekninger (med plen og enkeltrær) eller steinsatte strekninger oppfyller ikke kravet i vannressursloven §11. I søknaden er det beskrevet at dere skal etablere av gress – og eng mellom vegen og Eidstjønn. Vi stiller vilkår om at dere skal reetablere kantsone ved fyllingsfoten med stedege masser, jf. vannressursloven §11.

Vannforskriften

Eidstjønn er en del av vannforekomsten Kjørull, bekkefelt som har god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand (fagsystem Vann-nett). Tiltaket vil medføre arealbeslag og potensiell negativ påvirkning på bunnforholdene som følge av nedslamming. På den måten kan det påvirke det økologiske kvalitetsselement bunnfauna som er styrende for den økologiske tilstanden. Fordi tiltaksområdet på 1300 m² utgjør en liten del av vannforekomsten vurderer vi det som lite sannsynlig at tiltaket, med de vilkår som stilles i denne tillatelsen, vil forringe vannforekomsten eller arbeidet for å nå området miljømål i vesentlig grad.

Fordeler ved tiltaket

Tiltaket gjennomføres for å bedre trafikksikkerheten på riksvei 41 langs Eidstjønn.

Andre forhold

Vi forutsetter at tiltaket har de nødvendige tillatelser/vurderinger etter annet relevant lovverk, som bl.a. forskrift om fysiske tiltak og kulturminneloven ved oppstart. Det er deres ansvar å sikre at det

aktuelle området har tilfredsstillende stabilitet slik at tiltaket ikke medfører utgliding av grunn eller sjøbunn.

Vi anser støy fra anleggsarbeidet til å være kortvarig og svært begrenset og setter ikke spesifikke støykrav.

Alle tiltak som kan være til ulempe for fisk og andre ferskvannsorganismer er i utgangspunktet søknadspliktig etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. I denne saken er Fylkeskommunen myndighet etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 1. Tiltakshaver har oversendt søknad til fylkeskommunen og dette behandles som en separat sak.

FNs bærekraftsmål

Utbedring av Riksvei 41 med formål om å øke trafikksikkerheten er med på å fremme FNs bærekraftsmål nummer 9, som handler om å bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering, og fremme innovasjon.

Oppsummering

Vi har vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket mot de fordelene og ulempene som tiltaket ellers vil medføre. Tiltaket anses ikke å forringe vannforekomsten og sannsynligheten for negativ påvirkning på naturmangfoldet vurderes som liten. Tiltaket tilrettelegger for å økt trafikksikkerhet. De samfunnsmessige fordelene vurderes til å være større enn ulempene i form av potensiell spredning av forurensning og skade på naturmangfoldet. Vi gir tillatelse til det omsøkte tiltaket på visse vilkår.

Gebyr

Som vi varslet per brev av 3.10.2024, medfører behandling av søknad om tillatelse et gebyr i henhold til forurensningsforskriften kapittel 39. Vi har ikke mottatt kommentarer til varselet.

Vi har lagt ressursbruk knyttet til saksbehandlingen til grunn, og fastsatt gebyrsats 6, jf. § 39-4.

Miljødirektoratet sender faktura.

Klageadgang

Sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og gebyrsats **innen tre uker** etter at melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

En eventuell klage skal sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Hvis vi ikke gir medhold i klagen, vil vi sende den til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Vi gir ikke utsatt iverksetting ved klage på gebyrsats. Dere må derfor betale gebyret, og dersom klagen blir gitt medhold, vil restbeløpet bli tilbakebetalt.